

üvegphár, számtalan érem (köztük Licinius érme), két női sírban kék és zöld üveggyöngyökből álló nyakláncot találtunk, míg az egyik gyermeksírban az üveggyöngy nyaklánc mellett kígyófejes karkötőt, egy szürke Faltenbechert és két üvegedényt leltünk. A késő római időszak temetkezési rítusainak sokszínűségét mutatja a feltárt két hamvasztásos sír. A melléklet nélküli hamvasztásos maradványokat egy korábbi csontvázas sírra helyezték rá. A másiktól ezzel szemben gazdag leletanyag került elő: két szürke bögre, két szürke tányér, egy vasolló, valamint kettő darab bronzérem.

A római kori katonafalu alatt több helyütt a rézkori település objektumaira találtunk rá, ezekből a korábbi évekhez hasonlóan Furchenstich kerámia töredékei kerültek napvilágra.

HORVÁTH FRIDERIKA

12. Alsónána, Régi-faluhely

(Tolna megye) Á

A helyi hagyomány szerint itt állt a török hódoltságig a falu, egy 19. századi leírás pedig a környéken templomromot említ. A mondottak ellenére a lelőhelyen kb. 200 m hosszan csak Árpád-kori település nyomait figyeltem meg.

K. NÉMETH ANDRÁS

13. Alsóújlak, kavicsbánya

(Vas megye) U

2003. április 2-án kavicskutató megelőző helyszíni szemlét tartottunk. A terület nagy része szántott, boronált, homokos, löszös talaj, kisebb részén erdő terül el, valamint felhagyott bánya.

A megjelölt terület déli végében, egy kisebb kiemelkedésen, amely nyugat felé meredeken szakad le egy úttávágásba, igen kopott újkőkori cserepeket találtunk viszonylag nagy számban. Valószínűleg egy kisebb, a dunántúli vonaldíszes kultúrához tartozó telep lehetett itt.

A terület többi részén egyetlen helyen találtunk egy szórvány kerámiát, a kijelölt rész északnyugati felében, szintén egy kisebb kiemelkedésen.

Munkatársak: Derdák Ferenc geodéta, Szilasi Attila Botond régésztechnikus.

FARKAS CSILLA

14. Apátfalva, Nagy út-dűlő

(Csongrád megye) Ó, Ge

A tervezett távvezeték magyarországi szakasza Algyő és Nagylak között mintegy 47,2 km hosszú, érinti Algyő, Tápé, Maroslele, Makó, Apátfalva, Magyarcsanak, Csánádpalota és Nagylak községek területét. Nyomvonala Makóig a meglévő olajvezeték nyomvonala mentén halad, attól átlag 5–8 m-re, majd Makót követően attól elválik, és önálló nyomvonalon vezetve Nagylak térségében éri el az országhatárt. Az Algyő–Nagylak MOL tran-

zit gázvezeték 50 m szélességben bejárt nyomvonalában a 2003. évi terepbejárás során 43 régészeti lelőhely került elő. A kutatás módszerének megfelelően valamennyi felszíni telepnyom.

A MOL 36. sz. lelőhelyen őskori és népvándorlás kori (gepida) leletanyagot gyűjtöttünk.

Munkatársak: Balogh Csilla, Lőrinczy Gábor és Türk Attila régészek, valamint az MFM – SZTE Régészeti tanszék hallgatói.

BENDE LÍVIA

15. Balassagyarmat, Bástya utca 12.

(Nógrád megye) Kú

A lelőhely régészeti védelem alatt álló területnek számít, mivel valószínűsíthető volt, hogy a középkori, kora újkori városfal egy szakasza, illetve a város É-i része itt húzódott. A telken építkezést megelőző szondázó kutatást végeztünk 2003. október 13. és november 4. között. A telek hosszában jelöltük ki az 1 m széles kutatóárokot, hossza 22 m volt. A felső 50–90 cm-t munkagép szedte le.

Az ásatás folyamán kiderült, hogy főleg a telek É-i, Ipoly felőli részén vastag újkori feltöltés rétegei vannak. Az eredeti felszín É felé lejtett, az Ipoly folyó felé, mely korábban a közelben folyt, a város É-i szélén. A kutatóárok középső részén, a Ny-i oldalon egy korábbi épület falsíkja jelentkezett a metszeten. Itt 10–20 éve parasztház állt, de egy azt megelőző épület alapozása is kivehető volt alatta. A jelenlegi felszíntől számítva kb. 70–140 cm mélységben tömör, szürke, apró faszenes törmelékkel teli réteg jelentkezett, 17–18. századi kerámiával. Valószínűleg ez a réteg összefüggésbe hozható a város és a várfal egykori pusztulásával, az azt követő tereprendezéssel. E réteg alatt már újkori leletanyag nem volt, a továbbiakban főleg 16–18. századra datálható kerámiatöredékek, vastárgyak, üvegtöredékek kerültek elő.

A sárgás, homokos altalajt kb. 150–180 cm mélységben értük el. Három nagyobb objektumcsoportot lehetett megfigyelni a kutatóárok területén, az említett planírozási réteg alatt. A 8. objektum az árok É-i végében gödörkomplexumnak bizonyult. A középső szakaszon a 10. és a 3/a objektum két párhuzamos, É–D-i irányú ároknak látszik – talán itt húzódhatott az elpusztult egykori palánk/erődítés egy szakasza. A kutatóárok területén ezzel a jelenséggel összefüggésbe hozható cölöplyukak, egyéb felmenő falra utaló nyomok nem voltak. A D-i szakaszon nagyméretű, réteges betöltésű objektum volt, D-i szélén, és betöltésében is átégett paticsos, szenes foltokkal. Sajnos a kutatóárok kis területe miatt nem megállapítható, hogy széles árok, vagy gödör lehetett-e. Leletanyag mindhárom objektumcsoport betöltéséből került elő. A 10. és 3/a árokban igen kevés, míg a 4. objektumban nagyszámú 16–17. századi kerámia, kevés vastárgy volt.

A keskeny kutatóárokban a nagy mélység, valamint a feltörő talajvíz miatt nem lehetett befejezni a régésze-